

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Emlékművet állítanak*
Cím: *a Várban az utolsó budai*
basának
Forrás: *Mj. Nemzedék?*

Bp.
(Hely)

1926. 7-ii
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

725.94

Hely

Abdul Raman basa emlékműve

Idő

"1926"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házinyomda 1923

— (Emlékművet állítanak a Várban az utolsó budai basának.) A magyar nemzet mindenkor megbecsülte azokat az ellenfeleket, akik kezükben tiszta fegyverrel álltak vele szemben a történet felnyitán. Ennek a lovagias érületnek lesz bizonyossága az is, hogy *Aggházy Kamilnak*, a *Hadtörténelmi Múzeum* helyettes igazgatójának kezdeményezésére a *Turáni Társaság* emléket állít *Abdul Raman Abdi Arnautnak*, az utolsó budai basának, aki *240 évvel ezelőtt, 1686 szeptember 2-án esett el a Budát felszabadító ostromban a Bécsi-kapunál*. Az ősz basa személyesen vezette a vár védelmét, majd amikor látta hogy az egyesült magyar, német és lengyel csapatoknak nem tud tovább ellentállni, maga köré gyűjtötte megmaradt katonáit s kivont karddal, mint török *Zrínyi* vezette őket a biztos, de hősi halálba. Az Iskola-térről indult utolsó útjára s a Bécsi-kapunál érte a halál.

Talán fel lehetne hozni, hogy nem időszzerű éppen a mohácsi vész négyszáz éves fordulóján ünnepelni a magyarországi török uralom képviselőjének emlékét, de annyi bizonyos, hogy a török nemzet *Mohács ellenére is megérdemli részünkről ezt a heroikus gesztust, mert hiszen mindenkor legnemesebb ellenségünk volt, Rákóczi szabadságharcától kezdve pedig barátunk lett*. Megpecsételte ezt a barátságot *Rodostó, a negyvennyolcas emigráció és a világháború*. Mindenki tudja azt is, hogy a XVII. században a magyarság nagyrésze a törökben látta támaszát s Buda felszabadítása nem keltett osztatlan örömet.

Az emlékművet, amelynek leleplezését szeptember 2-ára tervezik, *Szabó Imre és Szabó Sándor* karakószöresöki földbirtokosok adományából készítik, akiknek ükapja, *Szabó György* okmányszerűen bizonyíthatóan 1686-ban esett el Buda ostromában. Az emlékmű a Bécsi-kapuzhoz kerül: turbános sírkő lesz, mellette magyar szomorufüz s keleti olajfa meg ciprus. A síron három török mozsárgolyó és kövek az egykoru török kézben levő magyar várak romjaiból. A leleplezéssel kapcsolatos ünnepséget, amelynek befejeztével a jelenlevők a *Hollós Mátyás Társasággal* együtt megkoszorúzzák *Tóth Bélának*, a magyar-török kapcsolatok fáradhatatlan kutatójának sírját, *Bevilaqua Béla* múzeumi adjunktus rendezi.

Az utolsó budai basa emlékének megörökítésére válaszul a törökök viszont *Tóth Péter bárónak, a hős kuruc emigránsnak állítanak szobrot, aki tudvalevően a Dardanellák erődítéseit építette*, olyan zsenialitással, hogy ezek még a világháború alatt is kibírták a modern hadiflották támadásait. *Ő vetette fel egyébként elsőnek a Szezi-csatorna tervét*. Amikor a rodostói hamvakat hazaszállították, *Tóth Péter báró földi maradványai szintén visszakerültek a hazai földre s jelenleg osztrák megszállás alatt levő szülőhelyén temették el*. A világháború alatt *Enver* basa, a Dardanellák védője, a török nemzet halálának jeléül több török ágyut küldött, hogy helyezzük *Tóth* sírjára, de a közvetlenül bekövetkezett összeomlásban ez a szállítmány elkalodott.